

mata'u ore, 'te vai ra anei te hoê taata i roto i teie piha e fifi to'na no te faanahoraa o te faaoraraa' ? Aita roa, e te oaoa nei matou i te hoê metua tane e te hoê metua vahine tei haapii ia matou ia ti'aturi papû i te reira faanahoraa ».

Te paraparau nei au i te mau taata atoa e mauui nei, i te mau taata atoa e oto nei, i te mau taata atoa e farerei nei e aore râ, o te farerei atu i te mau fifi e te mau titauraa i roto i teie oraraa. Ta'u parau poro'i no te mau taata atoa ia e haape'ape'a nei e aore râ, e taiâ nei e aore râ, e paruparu nei te mana'o. Ua riro ta'u parau poro'i ei hoê vevonoa, hoê haamana'o no te a'oraa tamahanahana tamau a te hoê Metua here i Ta'na mau tamarii mai te omuaraa mai o teie nei ao.

« ... A haamana'o, a haamana'o, e ia haamau i to orua niu i ni'a i te pãpã ra o to tatou Ora, o te Mesia ia, o te Tamaiti a te Atua ho'i, e ua hapono mai te diabolio i to'na ra mata'i u'ana, e ta'na mau ohe na roto i te puahiohio, e ia ma'iri mai to'na ra ûa paari, e to'na vero rahi i ni'a iho ia orua ra, e ere oia i te mana i ni'a iho ia orua e putôhia'i orua i raro i te abuso, a mamae ai i te oto mure ore ra, no te pãpã pai ta orua i ti'a i ni'a ra, o te niu mau ia, o te tumu ia patuhia i ni'a e te taata, e ore e ti'a ia ma'iri ratou i raro ».⁷

Te faaite papû nei au Ia'na, ua upooti'a Oia i ni'a i te ao nei, e ore roa Oia e haamo'e e aore râ, e faaru'e ia tatou no te mea ua nana'o oia ia tatou i ni'a i To'na apu rima.⁸ Te faaite papû nei au e, o ratou o te haapa'o i Ta'na mau faauerua, e tupu ia ratou i te rahi i roto i te faaroo e te tia'i. E horo'ahia ia ratou te puai no te upooti'a i ni'a i te mau fifi atoa o te oraraa nei. E ite ratou i te hau o te hau ê atu i te ite taata nei.⁹ Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Sarah DeArmon Rich, i roto Carol Cornwall Madsen, *Journey to Zion: Voices from the Mormon Trail* (1997), 173-74 ; te papa'iraa api.
2. Moroni 7:40-42.
3. Hi'o Apokalupo 7:14-17.
4. Hi'o Iakobo 2:19.
5. Bible Dictionary, « Faaroo ».
6. « A haere â e te Feia Mo'a », *Te Mau Himene*, no.18.
7. Helamana 5:12.
8. Hi'o 1 Nephi 21:16.
9. Hi'o Philipi 4:7.

Na Elder M. Russell Ballard

No te Püpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te mau metua vahine e te mau tamahine

I roto i teie mau tau hopea e titaubia—e ti'a roa—i te mau metua e te mau tamarii ia faaroo e ia haapii mai roto mai i te tabi e te tabi.

Te mau taea'e e te mau tuahine, e ono ava'e i muri a'e nei, ua a'ovau i te mau metua tane e te mau tamaiti i roto i te pureraa autahu'araa no te amuiraa rahi. Mai ta outou paha i tia'i, ua hinaaro atoa ia ta'u na tamahine e 5, na 24 mootua tamahine, e te mau hina tamahine o te rahi noa mai ra te numera, ia na reira atoa vau no ratou. No reira i teie mahana e a'o ia vau i te mau metua vahine e te mau tamahine o te Ekalesia.

E mana rahi e te mure ore to to'u hoa faaipoipo here o Barbara i ni'a i ta maua mau tamahine e mau mootua tamahine.— mai te reira atoa ratou, i ni'a ia'na. Te rave nei te mau metua vahine e te mau tamahine i te hoê tuhaa faufaa no te tautururaa te tahi i te tahi i te faaohiparaa i to ratou mau ti'araa e rave rahi noa'tu te mau mana haauueu o te hoê ao o tei faahuru ê e o tei tu'ino i te ti'araa vahine e metua vahine.

A a'o ai te peresideni Iosepha F. Semita i te mau tuahine o te Ekalesia e fatata e hoê hanere matahiti i teie nei, ua parau oia e : « Eiaha na te mau vahine o te ao e arata'i ia outou ; na outou ra e arata'i... i te mau vahine o te ao nei, i roto i te mau mea roo maitai atoa,

te mau mea atoa e au i te Atua ra, te mau mea atoa e faateitei e... te mea mana na te mau tamarii a te taata » (*Te mau haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* [1998], 184).

E te mau tuahine, eita matou, to outou mau taea'e, e nehenehe e rave i te mau mea tei faataa hanahanahia na outou e rave, mai mua'tu i te faatumu-raahia o te ao nei. E tamata paha matou, tera râ eita roa e nehenehe ia matou ia ti'aturi i te faahotu faahou i to outou mau taleni hoê roa. Aore roa e mea i roto i teie nei ao o te nehenehe e atuatu aore râ e taui i te oraraa maori râ te mana o te hoê vahine parau-ti'a.

Ua ite au e te tahi o outou te mau tamahine apî aita ia to outou e metua vahine o ta outou e nehenehe e aparau i teie mau tuhaa. E e rave rahi o outou te mau vahine aita ia ta outou e mau tamahine i roto i to outou oraraa. Tera râ, i roto i te taatoaraa o te mau vahine, te vai ra i roto i to ratou natura hanahana na mea e piti, te taleni e te ti'aauraa ei metua vahine, e tano ia te rahiraa o te mau mea ta'u e parau no te mau mama ruau, te mau tatie, te mau tuahine, te mau mama apî, te mau metua hoovai vahine, te feia

faatere e te tahi atu mau taata tauturu o te faaohipa nei, i te tahi mau taimē, teie mau auraa faufaa roa i rotopu i te metua vahine e te tamahine.

E te mau tamahine apî, te here rahi nei to outou mau metua vahine ia outou. Te ite nei ratou i roto ia outou te fafauaraa o te mau u'i i mua nei. E faatupu te mau mea atoa ta outou e rave, te mau fifi atoa ta outou e haavi i te oaoa mau ia ratou. Mai te reira atoa to *outou* mau fifi e mau pe'ape'a e riro ia ei fifi e ei pe'ape'a no *ratou*.

Te hinaaro nei au i teie mahana e horo'a'tu ia outou e te mau tamahine apî te tahi mau mana'o tauturu e nahea ia haamanuia maitai i to outou auraa e to outou metua vahine. E i muri iho e horo'a'tu vau i te tahi mau mana'o i te mau metua vahine e nahea e nehenehe ai ia ratou ia faarahi i to ratou mana i ni'a i ta ratou mau tamahine e i te tahi atu mau melo o to ratou mau utuafare.

Te vahii oto, e mea ohie roa ia faahoho'a i te arepurepu e te faahuru-êraa o te ti'araa o te vahine i roto i te sotaiete i teie tau. Ua i te mau pû radio e afata teata i te mau vahine e oomo nei te ahu tano ore, te viivii e te faatere nei i te mau ve'a, e te itehia nei ratou i ni'a i te mau paruai hoho'a teata – o ta te ao e haapoupou nei. Ua tohu te aposetolo Paulo no ni'a i te « mau tau fifi » o te tae mai i te mau mahana hopea nei, e ua faahiti papû maitai oia i te tahi mea o tei riro paha ei mea fifi roa no'na : « te vahine rii ite ore i te ati i te hara, i tuiiau-ê-hia e te hinaaro ti'a ore » (2 Timoteo 3:1, 6). Te faaairo pinepine nei te peu a te taata i teie mahana i te mau vahine ei mau vahine maamaa, taa ore, feruriraa ore e te mana ore. Te faaairo nei te peu a te taata ia ratou mai te tao'a e te faatura ore nei te reira ia ratou e i muri iho te parau nei te peu a te taata e e nehenehe ta ratou e vaiiho i ni'a i te taata ta ratou tapa'o no te faahemaraa – o te parau poro'i ataata roa'e ta te enemi e faahaere ra i te mau vahine no ni'a ia ratou iho.

No reira, e to'u mau tamahine apî e, te ti'aoro nei au ia outou ma to'u aau atoa eiaha e rave i te peu apî o teie ao ei hoho'a e ei hi'oraa na outou. A hi'o

atu i to outou mau metua vahine haapa'o maitai ei hoho'a no te pee atu. A faaairo ia outou iho mai ia *ratou* te huru, eiaha mai te mau taata tuiroo e ta ratou mau arata'iraa e ere ia i ta te Fatu e aita ta ratou mau peu e horo'a i te hoê hi'oraa no te ora mure ore. A hi'o i to outou metua vahine. A haapii mai roto mai ia'na te puai, to'na itoito, e to'na haapa'o maitai. A faroo ia'na. E ere paha oia i te mea aravihi no te hapono i te hoê poro'i na roto i te niuniu afa'ifa'i ; aita atoa paha oia i ni'a i te api no te Facebook. No ni'a râ i te mau parau tumu no te mafatu e no ni'a i te Fatu, e ite rahi ia to'na. A fatata ai outou i te taimē no te faaipoiporaa e te riroraa ei metua vahine apî roa, e riro oia ei pû no te paari no outou. Aore roa e taata ê atu i ni'a i te fenua e here ia outou mai teie te huru aore râ e rave i te mau faatusiaraa atoa no te faaitoito ia outou e no te tauturu ia outou ia noaa te oaoa – i teie oraraa e a muri noa'tu.

E to'u mau tuahine apî, a here i to outou metua vahine. A faatura ia'na. A faaroo ia'na. A ti'aturi ia'na. Tei roto ia'na te mana'ona'oraa no to outou maitai. Te tau'a nei oia i to outou maitai e te oaoa mure ore. No reira a hamani

maitai ia'na. A faaoroma'i i to'na mau paruparu, no te mea te vai ra to'na mau paruparu. Te vai atoa ra to tatou paatoa.

I teie nei, e horo'a atu vau ia outou e te mau metua vahine te tahi mau mana'o no ni'a i to outou ti'araa taa ê i roto i te oraraa o ta outou mau tamahine. Te vai nei te hoê hoa no to matou utuafare o te tere pinepine nei na muri i te mau melo o to'na utuafare rahi. I muri a'e i te mau tere tata'itahi, te mea matamua roa ta'na e ite oia ia e rave ihoa te mau tamahine apî i te peu a to ratou metua vahine. Mai te mea e mau metua vahine tarani, mai te reira atoa ia ta ratou mau tamahine. Mai te mea e ahu te mau metua vahine i te ahu tano, mai te reira atoa ia ta ratou mau tamahine. Mai te mea e oomo te mau metua vahine i te tiao taamu ore (savate) e i te tahi atu mau ahu tano ore no te haere i te pureraa oro'a, e na reira atoa ia ta ratou mau tamahine. E te mau metua vahine, e mea faufaa rahi roa to outou hi'oraa no ta outou mau tamahine – noa'tu aita ratou e faaite nei i te reira.

I roto i te aamu o te ao nei, ua riro te mau vahine i te mau taimē atoa ei oro-metua haapii i te mau peu morare. E

haamata taua haapiiraa ra i te aruaruraa ra e tamau noa'tu ai i roto i te oraraa o ta ratou mau tamarii. I teie mahana, te tiru'ihia nei to tatou sotaiete e te mau parau fifi e te hape ino roa no ni'a i te ti'araa o te vahine e te metua vahine. Mai te mea e pee ta outou mau tamahine i teie mau parau e nehenehe ta ratou i te haamata i te haere na ni'a i te e'a no te hara e te haamouraa ia ratou iho. Eita paha ta outou mau tamahine e taa i te reira mai te mea eita outou e parau ia ratou aore râ, te mea maitai a'e, ia faaite outou ia ratou nahea ia rave i te mau ma'itiraa maitai. Ei mau metua vahine i Iseraela, o outou te reni paruru matamua no ta outou mau tamahine i mua i te mau faaturoriraa o te ao nei.

I teie nei, e te mau metua vahine, ua ite au e i te tahi mau taime e au ra e aita ta tatou mau tamarii e tau'a mai nei i te mau haapiiraa ta tatou e tamata nei i te haapii atu ia ratou. Oia ia, ua ite au – i taua huru hoho'a mata ra i ni'a i te mau taure'are'a i te taime a ineine ai outou i te parau i to outou mana'oraa e o te mea faufaa a'e i roto i ta outou haapiiraa ia ratou. Te haapapû atu nei au ia outou e noa'tu te mana'o ra outou e aita ta outou tamahine e faaroo ra i te mea ta outou e parau ra, te haapii noa mai nei oia mai roto mai ia outou a hi'o ai oia ia outou mai te mea te taea ra ta outou mau ohipa i ta to outou mau parau. Mai te mana'ohia nei e, ua parau o Ralph Waldo Emerson e,

« No te puai o ta oe ohipa aita'tura e nehenehe ia'u ia faaroo i te mea ta oe e parau ra » (hi'o Ralph Keyes, *The Quote Verifier* [2006], 56).

A haapii i ta outou mau tamahine ia ite i te oaoa i roto i te aupururaa i te mau tamarii. O teie te vahi e nehenehe ai to ratou here e ta ratou mau taleni i te riro ei mea faufaa roa e te mure ore. A feruri na i te parau a te peresideni Harold B. Lee i roto i teie faahitiraa « te ohipa faufaa rahi roa'e... ta outou e rave o ta outou ia e rave i roto i to outou iho utuafare » (*Tè mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Harold B. Lee*, [2000],134). Oia mau, e parau mau teie no tatou paatoa, tera râ e mea puai roa'tu â te reira i roto i te auraa e vai ra i rotopu i te mau metua vahine e te mau tamahine.

E te mau metua vahine, a haapii i ta outou mau tamahine e e ape te hoê tamahine haapa'o maitai a te Atua i te faahemaraa no te afa'ifa'i parau e te haavâ te tahi i te tahi. I roto i te hoê a'oraa i te Sotaiete Tauturu no Nauvoo, ua a'o te peropheta Iosepha e, « Te arero o te hoê ia melo e ore e vî – a tape'a i to outou arero ia parau i te mau mea faufaa ore » (*Tè mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* [2007],455).

I teie mau matahiti iho nei, e rave rahi mau ve'a, mau buka e mau hoho'a o tei papa'ihia no ni'a i te mau vahine e te mau tamarii tamahine « ino » e te

afa'ifa'i parau. E tamata tamau noa â Satane i te haafaufaa ore i te tuhaa tao'a rahi roa'e o te naturaraa hanahana o te hoê vahine – te natura no te atuatu.

I roto i te auraa metua vahine-tamahine e haapii ai te hoê tamahine nahea ia atuatu a atuatuhi'a'i oia. E herehia oia. E haapiihia oia e e ite oia i te omua-roa-raa ra i te huru maitai, no te mea te vai ra te hoê taata o te tau'a ra ia'na na roto i te faatiti'aifaroraa ia'na e i te tamau-noa-raa i te faaitoito e i te ti'aturi ia'na.

A haamana'o e te mau tuahine e, o te Atua te pû no te mana atoa o te pae morare e te pae varua. E noaa ia tatou taua mana ra na roto i ta tatou mau fafauraa Ia'na e te haapa'oraa i taua mau fafauraa ra. E te mau metua vahine, a haapii i ta outou mau tamahine te faufaa no te haapa'oraa i te mau fafauraa, e a faaite ia ratou e nahea ia haapa'o i taua mau fafauraa ra ia noaa ia ratou te hinaaro ia ora ti'amâ noa no te haere i roto i te hiero.

I roto i te ao i teie mahana, te auraa o te reira o te aparauraa ia i ta outou mau tamahine no ni'a i te parau no te huru tane e te huru vahine. Te paari nei ta outou mau tamahine e ta outou atoa mau tamaiti i roto i te hoê ao o te faatiani nei i te faaea faaturi i to ratou apiraa, ma te faaipopo ore e ma te opuaraa ore. Te faahanahanahia nei te mau vahine e oomo nei i te ahu tano ore e te viivii e e mea pinepine ratou i te faahanahanahia e i te peehia. Te vai nei te mau taahiraa e nehenehe ta tatou e rave i roto i to tatou mau utuafare ia ore tatou e ite rahi teie nei mau mea tano ore no te oraraa, eita râ e nehenehe i ta outou mau tamahine ia ape i te mau poro'i u'ana no te viivii e te mau faahemaraa e haati nei ia ratou. E ti'a ia outou ia aparau hua i ta outou mau tamahine no ni'a i teie nei mau mea.

Mai teie te huru, e ti'a ia ratou ia maramarama e ia ahu ana'e ratou i te mau ahu vî roa, poto roa aore râ e vai-tahaa-roa, aita ia ratou e horo'a noa ra i te parau poro'i hape i te feia apî tamaroa o ta ratou e faahoa ra, te faatupu tamau atoa râ ratou i roto i to ratou iho mau feruriraa i te mana'o hape e te faufaa no te hoê vahine tei ni'a noa ia i

to'na huru faatiani i te tane. E ere roa teie huru e aita roa'tu teie huru i te au-
raa mau no te hoê tamahine haapa'ô
maitai a te Atua. E ti'a roa ia ratou ia
faaroo i te reira – ma te maramarama
maitai e te tamau na roto mai i to ou-
tou vaha, e e ti'a roa ia ratou ia ite i te
hoê hoho'a ti'a e te tamau i roto i te
huru o to outou iho ahu, faanehe-
nehe, e te oraraa au noa.

E mea papû roa e e rave e e haapa'ô
te taatoaraa o te feia apî i te mau fafau-
raa mai te mea e haapii ratou e nahea
ia ite i te varua e i te faaroo i te reo o te
Varua. A haapii i ta outou mau tamahine
te mau mea no te Varua. A arata'i ia
ratou i roto i te mau papa'iraa mo'a. A
horo'a ia ratou te mau mea e tupu o te
tauturu ia ratou ia poihere i te haamaitairaa
no te mana o te autahu'araa i ro-
to i to ratou mau oraraa. Na roto i te
haapa'oraa i te mau fafauaraa e haapii ai
ratou i te faaroo i te reo o te Fatu e
i te farii i te heheuraa. E faaroo mau e e
pahono mau te Atua i ta ratou mau pu-
re. E tano ia te parau tumu a te Feia Apî
no te matahiti 2010 i ta tatou feia apî e
ia tatou paatoa atoa : « E faaetaeta, e ia
itoito roa, eiaha e mäta'u, eiaha ho'i e
amiami; tei pihai-atoa-iho ho'i to Atua
o Iehova ia oe i to mau haere'a atoa
ra » (Iosua 1:9) Na te reira e arata'i mai-
te atu ia ratou i te mau haamaitairaa no
te fare o te Fatu.

Ia papû ia outou e ua ite ratou e te
haapa'oraa i te mau fafauaraa o te e'a
papû roa'e ia no te oaoa mure ore. E
mai te mea e titauhia, a haapii ia ratou
e nahea ia tatarahapa e ia vai mâ e ia
ti'amâ noa.

I teie nei, e to'u mau taea'e e mau
tuahine e, mai te mea ua faaroo-a'e-
na-hia te reira, no te mea ia e ua a'o na
vau i te mau metua e i ta ratou mau
tamarii i ni'a i teie tumu parau e toru
amuiraa rahi te hoê i muri mai i te tahi.
I te ava'e eperera i ma'iri a'e nei ua faa-
itoito vau i te feia apî ia « haapii mai i
te mau haapiiraa a to mutaa ihora ».
No roto mai i taua a'oraa ra te faahiti
nei au : « Ia ineine outou no te faaroo
e no te haapii, te tahi o te mau haapii-
raa hau atu i te maitai no te oraraa no
ô mai ia i te feia tei na mua mai ia ou-
tou... Aue ia te hau i te maitai o to ou-
tou oraraa mai te peu e e pee outou i

te hi'oraa hanahana o te mau pipî haa-
pa'ô a te Mesia » (« Haapii mai i te mau
Haapiiraa a to Mutaa ihora, » *Liabona*,
Me 2009, 31, 33).

I te ava'e atopa i ma'iri a'e nei ua a'o
vau i te mau metua tane e te mau tama-
rii tamaroa i roto i te amuiraa autahu'a-
raa, e i teie mahana ua a'o vau i te mau
metua vahine e te mau tamahine. E
mea taa ê ta'u parau poro'i i roto i na
tuhaa tata'itahi, tera ra hoê â huru. Te ti-
'aturi nei au e te faaroo nei e te ite nei
outou i te hoê hoho'a e te faaroo nei i
te parau poro'i pinepine e te tamau e i
roto i teie mau tau hopea e titauhia – e
ti'a roa – i te mau metua e te mau tama-
rii ia faaroo e ia haapii mai roto mai i te
tahi e te tahi. Aita vau i paraparau no ni-
'a i te mau tumu faufaa ore. O teie râ te
tumu mau, te pû no ta te Atua opuaraa
no te tatou oaoa e hau mure ore.

E tauturu te Ekalesia i te vahi e
nehenehe. Tei ô nei matou no te turu
e no te paturu ia outou te mau metua e
te mau tamarii. Tera râ o te utuafare te
vahi faufaa rahi roa'e no te faaineine i te
feia apî o teie mahana no te faatere i te
mau utuafare e te Ekalesia no ananahi.
E hopoi'a na tatou tata'itahi te mau me-
tua vahine e te mau metua tane ia rave i
te mau mea atoa e ti'a no te faaineine i
ta tatou feia apî ia riro ei mau tane e ei

mau vahine parau-ti'a e te haapa'ô mai-
tai. I roto i te utuafare e ti'a ai ia tatou ia
haapii i te evanelia na roto i te haapiiraa
e te hi'oraa maitai.

E faaoti au i ta'u a'oraa na roto i teie
faahitiraa parau tohu a te peresideni
Iosepha F. Semita : « To tatou mau au-
raa utuafare e ere ia no teie oraraa ana-
'e, teie tau, ia au i ta tatou hi'oraa i teie
nei oraraa. E ora tatou no teie tau e no
te tau amuri atu. E faatupu tatou i te
mau auraa e te mau hoaraa no teie tau
e no te tau amuri atu... O vai atu ia te
feia e ere i te feia mo'a i te mau maha-
na hopea nei o tei papû te mana'o e i
muri a'e i te poheraa e tamau noa â te
faanahonahoraa utuafare ? te metua ta-
ne, te metua vahine, te mau tamarii o
te matau te tahi i te tahi... ? teie faa-
nahonahoraa utuafare tei riro ei tuhaa
faufaa i roto i te faanahonahoraa maitai
e te rahi roa o te ohipa a te Atua, e o
tei opuahia ia vai noa i roto i te tau e
amuri noa'tu? » (*Te mau Haapiiraa :*
Joseph F. Smith, 385, 386)

Ia haamaitai mai te Atua ia tatou, ia
haapii, ia aupuru, e ia faaineine te tahi
i te tahi i roto i to tatou mau utuafare
no te ohipa rahi o ta tatou paatoa e ti'a
ia rave i teie nei e i te tau i muri nei, o
ta'u ia pure, i roto i te i'oa o te Fatu o
Iesu Mesia, amene. ■